

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَدَايَنْتُمْ بِدَيْنٍ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى فَاكْتُبُوهُ وَلْيَكْتُبَ بَيْنَكُمْ
كَاتِبٌ بِالْعَدْلِ وَلَا يَأْبَ كَاتِبٌ أَنْ يَكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللَّهُ فَلْيَكْتُبْ وَلْيُمْلِلِ الَّذِي عَلَيْهِ
الْحَقُّ وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ... (بقره/۲۸۲)

ای کسانی که ایمان آورده‌اید! هنگامی که بدهی مدت‌داری (به خاطر وام یا داد و ستد) به یکدیگر پیدا کنید، آن را بنویسید! و باید نویسنده‌ای از روی عدالت، (سند را) در میان شما بنویسد! و کسی که قدرت بر نویسندگی دارد، نباید از نوشتن - همان‌طور که خدا به او تعلیم داده - خودداری کند! پس باید بنویسد، و آن کسی که حق بر عهده اوست، باید املا کند، و از خدا که پروردگار اوست بپرهیزد، و چیزی را فروگذار ننماید!

لغات:

تَدَايَنْتُمْ: تداین به معنی معامله‌ای است که در آن دین باشد اعم از نسیه و سلف

يَأْب: از «باء» به معنی امتناع کردن است

يُمْلِل: املا و املاء به معنی دیکته کردن و گفتن مطلبی است که بنویسند.

پیام‌ها:

۱- ایمان، بستر و مقدمه عمل به احکام، و خطاب: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا» تشویقی برای عمل به احکام است.

۲- مدت بدهکاری، باید روشن باشد. «إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى»

۳- برای حفظ اعتماد و خوش‌بینی به همدیگر و آرامش روحی طرفین و جلوگیری از فراموشی، انکار و سوءظن، باید بدهی‌ها نوشته شود. «فَاكْتُبُوهُ»

۴- برای اطمینان و حفظ قرارداد از دخل و تصرف احتمالی طرفین، سند باید با حضور طرفین

و توسط شخص سوّمی نوشته شود. «وَلْيَكْتُبْ بَيْنَكُمْ كَاتِبٌ»

۵- نویسنده قرار داد، حقّ را در نظر گرفته و عین واقع را بنویسد. «بِالْعَدْلِ» شرط گزینش نویسنده اسناد، داشتن عدالت در قلم است.

ع- به شکرانه سواد و علمی که خداوند به ما داده است، کارگشایی کنیم. «وَلَا يَأْبَ كَاتِبٌ أَنْ يَكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللَّهُ»

۷- اهل هر فن و حرفه‌ای مسئولیت ویژه دارد، کسی که قلم دارد باید برای مردم بنویسد. «وَلَا يَأْبَ كَاتِبٌ أَنْ يَكْتُبَ»

۸- باید بدهکار که حقّ بر ذمه اوست، متن قرار داد را بگوید و کاتب بنویسد، نه آن‌چه را بستانکار ادعا نماید. «وَلْيُمْلِلِ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ»

۹- اقرار انسان علیه خودش، قابل قبول است. «وَلْيُمْلِلِ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ»

۱۰- بدهکار، هنگام املاّی قرارداد باید خدا را در نظر بگیرد و چیزی را فروگذار نکند و تمام خصوصیات بدهی را بگوید. «وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ»